

ემოციების როლი ფემინისტურ ეპისტემოლოგიაში

სალომე დალაქიშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო
უნივერსიტეტის მეცნიერება და ხელოვნების ფაკულტეტზე მაგისტრის
აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

ფილოსოფია

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: თამარ ცხადაძე, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2017

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

სალომე დალაქიშვილი , 26.06.2017

აბსტრაქტი

სქესის ნიშნით ადამიანების დაყოფამ ქალებად და მამაკაცებად, დროთა განმავლობაში ჰპოვა სოციალ-კულტურულ-ტრადიციული ზედნაშენები, რომელიც ქალებს, როგორც დაქვემდებარებულ ჯგუფს ისე განიხილავდა. სოციალ-კულტურულმა დამოკიდებულებებმა ერთმანეთისგან განასხვავა „ქალურობა“ და „მამაკაცურობა“ და ამ განსხვავებებს მიეწერება მათთვის „დამახასიათებელი“ თვისება-მოვალეობები, ამას კი - გენდერული ნიშნით განსხვავება ეწოდა. გენდერულმა მიდგომებმა კი სულ უფრო და უფრო პოპულარული გახდა ქალთა მხარდამჭერი და ფემინისტური მოძრაობები.

არც ისე დიდი დროა მას შემდეგ გასული, რაც ფემინისტმა მკვევარებმა დაიწყეს ემოციების როლის განსაზღვრა. მეცნიერებისთვის ემოციების კვლევა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია, მაგალითად შესაძლებელია თუ არა ემოციების კონტროლი, განაპირობებს თუ არა ემოციების გამოხატვას სოციალ-კულტურული დამოკიდებულებები, რამდენად მოქმედებს ადამიანის გრძნობები და ემოცია შემეცნების პროცესებზე, ამ და სხვა კვლევის საკითხებიდან ფემინისტი ფილოსოფოსები გამოყოფენ ემოციების ფემინისტურ ღირებულებას და ცდილობენ განსაზღვრონ ემოციების ეპისტემური მნიშვნელობა.

ნაშრომის ძირითად საკითხებს შეადგენს ფემინისტური ეპისტემოლოგიის ანალიზი ემოციების შესახებ, ასევე ემოციურობის დაკავშირებას ქალებთან და ამით, როგორც შემეცნებელი სუბიექტების დაკნინებას. გარკვეული მონაკვეთები ეთმობა ბრაზის მნიშვნელობას, როგორც სოციალური ცვლილებების განმაპირობებელი ერთ-ერთ ინდიკატორი. ფემინისტმა თეორეტიკოსებმა ბევრი სხვადასხვა კუთხიდან განიხილეს ის, რასაც „მორალურ ბრაზს“ უწოდებენ - ჩაგრულთა ბრაზი, რომელიც გამოწვეულია მათ მიმართ არსებული უსამართლობების გამო.

ნაშრომში ფილოსოფიურ ტექსტებზე დაყრდნობით, გაანალიზებულია ემოციების მიმართ ისტორიულ-ფილოსოფიური დამოკიდებულება და ემოციების ფემინისტურ-

ეპისტემური მნიშვნელობა. (Jaggar, 1989; Bell, 2005; Lutz, 2002; Code, 2000; Hochschild, 1979;)

ძირითადი საძიებო სიტყვები : ემოცია, ეპისტემოლოგია, შემეცნება, ფემინიზმი.

Abstract

Dividing people based on sex into women and man, over time developed social, cultural and traditional marks, which discussed women as a subordinated group. Social-cultural beliefs differentiated between “womanness” and “manness”. These differences embody subsequent „characteristic” feature-responsibilities. This is called differentiation based on gender.

Such gender based attitudes facilitated increasing popularity of women supportive and feminist movements. Not long ago, feminist researchers started determining the role of emotions. Researching emotions comprises one of the most significant issues for scientists. For example, is it possible to control emotions, do social-cultural attitudes determine expression of emotions, to what extent do feelings and emotions affect cognition processes. Feminist philosophers point out feminist value of emotions from these and other related research issues and try to define epistemic significance of emotions. Key themes of the work are the analysis of feminist epistemology about emotions. Also, connection of emotional behavior (or emotionality) with women and with that, depreciation of women as cognizant subjects.

Specific part is devoted to the significance of anger, as one of the indicators of social change Feminist theorists discussed „moral anger” – anger of the oppressed that is caused by many injustices committed against them - from various angles.

Based on philosophical texts, the paper analyses historic-philosophical attitudes towards and feminists-epistemic significance of emotions. (Jaggard, 1989; Bell, 2005; Lutz, 2002; Code, 2000; Hochschild, 1979;)

Key Words : Emotion, Epistemology, Knowledge, Feminism.

მადლობა

მადლობას ვუხდით ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერება და ხელოვნების ფაკულტეტის პროფესორს, არსებული ცოდნის გაზიარებისათვის და სასიამოვნო გარემოს შექმნისათვის.

განსაკუთრებული მადლობა მინდა გადავუხადო ჩემს ხელმძღვანელს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორს, თამარ ცხდაძეს, გაწეული დახმარებისათვის, რომლის რჩევები და მხარდაჭერა უმნიშვნელოვანესი იყო ნაშრომზე მუშაობის პროცესში.